

33797

Wijziging van de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek en de Huisvestingswet naar aanleiding van de evaluatie van de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (Wet uitbreiding Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek)
Schriftelijke inbreng SP-fractie

(1 inleiding)

De leden van de SP-fractie hebben met grote scepsis kennis genomen van het wetsvoorstel tot uitbreiding Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (Wbmgp).

Zij staan niet alleen in die scepsis. Zo wees de Afdeling advisering van de Raad van State erop dat de bestaande handhavingsinstrumenten niet of onvoldoende worden benut en dat daarom met de introductie van nieuwe maatregelen en bevoegdheden terughoudend moet worden om gegaan. De Raad is niet overtuigd van de noodzaak van het wetsvoorstel en adviseert dat het nader wordt overwogen.

De regering stelde in antwoord op die kritiek dat de gemeenten om deze uitbreiding gevraagd hebben, "... dus dat verondersteld mag worden dat de nieuwe maatregelen aan de behoefte voldoen." De leden van de SP-fractie vragen zich na dit antwoord af of het criterium dat lagere overheden vragen om nieuwe bevoegdheden voldoende is om onder het motto "u vraagt, wij draaien" te voldoen aan dit verzoek, óf dat er ook nog inhoudelijke argumenten ten grondslag liggen aan het negeren van het advies van de Raad van State.

De leden van de SP-fractie onderschrijven dat er in een flink aantal wijken van grote en kleinere steden sprake is van accumulatie van problemen: woonoverlast, criminaliteit, verpaupering. Deze leden denken dat deze problemen bestreden moeten worden met een combinatie van aanpak bij de bron en repressie van onmaatschappelijk gedrag.

Onder aanpak bij de bron verstaan zij onder meer: verbetering van de scholing van huishoudens onderaan de sociale ladder; het in stand houden van een fatsoenlijk stelsel van arbeidsvoorwaarden en sociale zekerheid, in plaats van het faciliteren van een wegwerp-werknemers-maatschappij; investeren in gemengde wijken met voorzieningen die de sociale samenhang versterken.

Onder de repressie van onmaatschappelijk gedrag verstaan zij het gericht en snel aanpakken van asociale elementen met een combinatie van straf en begeleiding, om de kans op herhaling te beperken.

De leden van de SP-fractie hebben de sterke indruk dat er een relatie is tussen de verschijnselen die de regering aanduidt als “grootstedelijke problematiek” –de achterkant van het probleem- en anderzijds overheidsbeleid en maatschappelijke ontwikkelingen die het probleem aan de voorkant vergroten. De arbeidsvoorwaarden voor werknemers aan de onderkant van de arbeidsmarkt en de sociale zekerheid worden al twintig jaar systematisch verslechterd. De rijksinvesteringen in stadsvernieuwing en wijkaanpak zullen vanaf 2015 nog €0,30 per Nederlander bedragen, ongeveer een kwart gevulde koek per Nederlander per jaar.

Onderschrijft de regering dat haar beleid en dat van haar voorgangers een belangrijke, misschien wel de belangrijkste, oorzaak is van de “grootstedelijke problematiek”? Is het in deze context fair om te stellen: “Bij de aanpak van grootstedelijke problematiek zijn de gemeenten primair aan zet, samen met lokale partners.” [MvT, p.3]

Aan de repressiekant valt op dat het wetsvoorstel kiest voor een uitsluiting van een grote groep woningzoekenden van de toegang tot een substantieel deel van de woningmarkt, zonder dat vast staat dat de personen in kwestie zich schuldig gemaakt hebben aan onmaatschappelijk gedrag. Wat voor argumenten heeft de regering om dit beleid van “de goeden moeten onder de kwaden lijden” niet alleen te continueren, maar zelfs verder uit te breiden?

Bij de behandeling van het oorspronkelijke wetsvoorstel van de Rotterdamwet is door onder meer de leden van de SP-fractie gevraagd welk alternatief de huishoudens geboden wordt, die de toegang tot bepaalde wijken ontzegd wordt. Als er sprake is van een alternatief blijft het principiële bezwaar tegen deze aanpak staan, maar wordt de balans tussen maatschappelijk baten en individuele schade evenwichtiger. Kan worden aangegeven (ook aan de hand van een kwantitatieve analyse) waar de “geweigerden” terecht gekomen zijn, en hoe zij hun huidige huisvesting waarderen? Wordt hier een nieuwe onderklasse, de Bloknomaden, gecreëerd?

(2 resultaten van de evaluatie Wbmgp)

Een onderdeel van de Wbmgp is het wettelijk instrument van de *kanszone*, waar drempels voor startende ondernemers worden verlaagd om de wijkeconomie te stimuleren. Zo kan de OZB voor ondernemers (tijdelijk) verlaagd worden en kunnen bepaalde wettelijke regels buiten werking worden gesteld. In de praktijk wordt dit deel van de wet nauwelijks gebruikt.

De leden van de SP-fractie onderschrijven dat het bevorderen van de wijkeconomie een goede strategie “aan de voorkant van het probleem” is, maar zij vrezen dat het gekozen instrumentarium werkt als een tweesnijdend zwaard, waardoor vooral marginale bedrijvigheid wordt aangetrokken en op termijn extra ruimtelijke en milieuproblemen ontstaan.

Kan de regering beargumenteren waarom wetgeving op het gebied van milieu, ruimtelijke ordening e.d., die bedoeld is om een beschavingsnorm te stellen in bepaalde wijken minder noodzakelijk zou zijn? Is de korte termijn bedrijvigheid die hiermee wordt aangetrokken niet tegelijkertijd een hypotheek op de toekomst, die straks ten koste van publieke middelen gesaneerd dient te worden?

De Wbmgp geeft een gemeente voor probleemwijken de mogelijkheid om “kansarme” woningzoekenden beperkingen op te leggen bij de vestiging in zo’n wijk.

Uit de evaluatie blijkt dat Rotterdam de enige gemeente is die deze bepaling gebruikt. De gemeente geeft aan dat zij tevreden is over het instrument en de werkingsduur zou willen verlengen, tot maximaal 20 jaar. De leden van de SP-fractie vragen zich af of het niet wenselijk is om ook de regio een stem te geven in het besluit om een beperking op te leggen aan de vestiging van kansarme woningzoekenden in een wijk. Het risico bestaat immers dat gemeenten dit instrument strategisch gaan inzetten om hun problemen over de schutting te gooien bij de burens. Is dit aspect onderzocht bij de evaluatie?

Een ander onderbelicht aspect bij de evaluatie van dit onderdeel van de wet is naar de mening van de SP-fractie het gegeven dat alleen Rotterdam dit onderdeel van de wet gebruikt heeft. Weliswaar heet de wet in de volksmond niet voor niets de Rotterdamwet, maar de wet is zodanig vormgegeven dat hij in heel Nederland kan worden ingezet. Het feit dat dit niet gebeurt is opmerkelijk. Er zijn immers ook elders in Nederland volop wijken die een vergelijkbare problematiek hebben als in Rotterdam. Het is erg onwaarschijnlijk dat het niet inzetten van het wettelijk instrument alleen te wijten is aan de onbekendheid van gemeenten. Dus lijkt de

praktijk uit te wijzen dat er feitelijk sprake is van gelegenheidswetgeving, die niet voldoet aan de algemene eisen die je mag stellen aan een wet. Daarnaast lijkt de wet dan ook in strijd met het voornemen van deze regering om dor hout in regelgeving te kappen. Moet op grond van de praktische toepassing van de wet, of het ontbreken daarvan, niet geconcludeerd worden dat het tijd is om de Rotterdamwet in te trekken? Zo nee, waarom niet?

(3.voorstellen die leiden tot wetswijziging)

(De aanpak van malafide pandeigenaren)

De leden van de SP-fractie zijn op hoofdlijnen zeer positief over dit deel van de aanpak van de grootstedelijke problematiek, die vervat is in het aparte wetsvoorstel 33798.

(Verlenging gebiedsaanwijzing)

Het wetsvoorstel verlengt de mogelijkheid om de restricties op te leggen aan de vestiging in een probleemgebied van vier jaar naar maximaal vijf maal vier jaar.

Het enige argument dat hiervoor wordt aangevoerd is dat een “langdurige aanpak” nodig is. De leden van de SP-fractie vinden dit een brevet van onvermogen. Vindt de regering écht dat de ernstige problemen in deze wijken niet binnen twintig jaar moeten en ook kunnen worden opgelost?

(Vergunning tot woningvorming)

De leden van de SP-fractie onderschrijven de wenselijkheid om een wettelijke titel te creëren om woningvorming te reguleren. Feitelijk is hier sprake van een nieuwe vorm van uitpolding aan de onderkant van de woningmarkt, die grote risico's oplevert voor het toekomstig beheer van dit deel van de woningvoorraad.

Het is de leden van de SP-fractie niet duidelijk waarom regulering van woningvorming zich zou moeten beperken tot wijken die al een stempel “probleemgebied” hebben. Hierdoor zullen gemeenten voortdurend achter de feiten aanlopen. Het lijkt hen daarom logisch om de regulering van woningvorming generiek te regelen.

(Overige wijzigingen)

De leden van de SP-fractie onderschrijven dat de aard van de problematiek die de wet beoogt te bestrijden niet beperkt is tot grotere gemeenten. Ook kleine gemeenten kunnen dit soort problemen ondervinden. Sterker nog ook in kleine kernen en in het buitengebied doen zich regionaal

ontwikkelingen voor, waarbij kansarme bewoners steeds meer op één plek terecht komen. Zij denken daarbij bijvoorbeeld aan stacaravanterreinen/campings, die hun oorspronkelijke functie verloren hebben en steeds meer verworden tot woonplaats voor marginale groepen, inclusief EU-arbeidsmigranten. De leden van de SP-fractie denken dat de betreffende gemeenten dit probleem niet alleen kunnen oplossen. Onderschrijft de regering deze analyse en zo nee, waarom niet?

(4.voorstellen die niet geleid hebben tot wetgeving)

De leden van de SP-fractie suggereren om in het kader van de aanpak van de grootstedelijke problematiek -maar wellicht ook breder- een wettelijk instrumentarium te ontwikkelen dat collectieve investeringen in de onderkant van het particulier woningbezit moet bevorderen.

In veel probleemwijken zijn woningen, ook laagbouwwoningen, verkocht aan eigenaren die het noodzakelijk casco-onderhoud niet kunnen of willen betalen. Daartegen kan de gemeente in een laat stadium via aanschrijving optreden, maar dan is het vaak al te laat: de wijk is verpauperd en ook de eigenaren die wél investeren in hun woning ondervinden de financiële effecten van de rotte kiezen.

De leden van de SP-fractie zouden zich kunnen voorstellen dat het in specifieke gebieden of voor specifieke woningcategorieën (bv. onder een gegeven WOZ-waarde) het lidmaatschap van een vereniging van eigenaren of liever nog een wijkontwikkelingscoöperatie verplicht kan worden gesteld, waarbij tevens kan worden afgedwongen dat eigenaren bijdragen aan elementaire investeringen in hun bezit. Positieve effect daarvan zal zijn dat de banken bij het verstrekken van leningen rekening zullen houden met deze kostenpost, waardoor het risico op overcreditering wordt verminderd. Het effect van zo'n regeling zou versterkt kunnen worden door naast de stok ook de wortel te hanteren, door bv. woningeigenaren die onder deze verplichting vallen standaard toegang te geven tot de renovatielening van SVn.

Is de regering bereid om deze richting te verkennen en zo ja, op welke termijn zou de Kamer een eerste schets van de mogelijke invulling tegemoet kunnen zien?

De leden van de SP-fractie willen tenslotte van de gelegenheid gebruik maken om de regering en zijn ambtelijke ondersteuning prettige feestdagen en een gelukkig 2014 toe te wensen.